

แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก ของตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

Guidelines for the Conservation of Local Wisdom of Kanchakhae Rueaphrabok at Khao Yai, Ao Luek District, Krabi Province

สุพัตรา คงขำ^{1*} และ เครือวัลย์ คงขำ²
Supattra Kongkhum^{1*} and Kruewan Kongkhum²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก และแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 25 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ประวัติความเป็นมาภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ สืบทอดมาจากประเทศอินเดีย และได้รับอิทธิพลทางด้านพุทธศาสนาจากนครศรีธรรมราช โดยมีเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียง คือ พ่อท่านเถี่ยม ได้นำการชักแห่เรือพระเข้ามาในชุมชนเมื่อ 90 ปีที่แล้วส่วนแนวทางการอนุรักษ์ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายในการอนุรักษ์ให้ชัดเจนต่อเนื่อง มีการให้ความรู้ทั้งในระบบและนอกระบบ โรงเรียนมีระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณผู้ที่มีผลงานการอนุรักษ์ รวมกลุ่มพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญ ปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

คำสำคัญ: การอนุรักษ์, ภูมิปัญญาพื้นบ้าน, การชักแห่เรือพระบก, เขาใหญ่

¹ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

¹ Division of Community Development, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Meuang, Nakhon Si Thammarat 80280, Thailand.

² องค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ 81110

² Khao Yai Subdistrict Administration office, Ao Luek, Krabi 81110, Thailand.

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Corresponding author, e-mail): supattra_ko@yahoo.co.th

ABSTRACT

This research aimed to study the history and guidelines for the conservation of traditional local wisdom of “*Kanchakhae Rueaphrabok*” or “Pulling the Buddha Image Parade” in Khao Yai, Ao Luek District, Krabi Province. Qualitative research is used as a research paradigm while interviews and non-participant observations are used as research instruments. The sample group includes 25 key informants selected by purposive selection. The data is analyzed using content analysis. The findings reveal that the history of “*Kanchakhae Rueaphrabok*” at Khao Yai, Ao Luek District inherited from India and has been influenced by Buddhism from the province of Nakhon Si Thammarat. A famous abbot namely “*Phothan Thiam*” was an initiator to bring this tradition to the Khao Yai Community about 90 years ago. The results also suggest that for sustainable conservation of this tradition, both state and private organizations should officially cooperate to make a good public policy to conserve the tradition. Education about the tradition should be made by both in and outside the school system as well as by information and communication technology or honor those who have contributed to conserve the tradition, integrate the traditional to tourism, or help raise awareness about the importance of it. More suggestions are made on to local people who should take action on developing the tradition for better suit the present situation and creating a network of cooperation to maintain the tradition.

Key words: conservation, local wisdom, *Kanchakhae Rueaphrabok*, Khao Yai

บทนำ

ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระ หรือ การชักพระ ลากพระ เป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านของภาคใต้ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ซึ่งกระทำกันหลังจากวันมหาปวารณาหรือวันออกพรรษา 1 วัน ซึ่งตรงกับวันแรม 1 ค่ำเดือน 11 โดยพุทธศาสนิกชนพร้อมใจกันอาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือเรือ รถ หรือล้อเลื่อน แล้วแห่แหนชักลากไปตามลำน้ำหรือตามถนนหนทางท้องถิ่นโดยอุ้มน้ำหรือมีลำคลองก็มีการชักพระทางน้ำ ถ้าห่างไกลลำคลองก็มีการชักพระทางบก (สุธิวงศ์, 2542) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้สักการะบูชาและถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ ซึ่งประเพณีนี้สันนิษฐานว่าเกิดขึ้นในประเทศอินเดียตามลัทธิศาสนาพราหมณ์ที่นิยมเอาเทวรูปแห่แหนใน

โอกาสต่างๆต่อมาชาวพุทธจึงนำเอาประเพณีนี้มาปรับให้เข้ากับพุทธตำนาน ซึ่งเชื่อกันว่าเมื่อครั้งที่พระพุทธรูปเสด็จไปจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพื่อโปรดพระพุทธรมาดา เมื่อครบพรรษาจึงเสด็จกลับมายังโลกมนุษย์ พุทธศาสนิกชนไปรับเสด็จแล้วอัญเชิญพระพุทธรูปประทับบนบุษบกแล้วแห่แหนไปยังที่ประทับของพระพุทธรูป จากเหตุการณ์ครั้งนั้นจึงเกิดเป็นประเพณีชักแห่เรือพระสืบมา เมื่อเลขสมัยพุทธกาลมีการสร้างพระพุทธรูปขึ้น พุทธศาสนิกชนจึงนำพระพุทธรูปมาแห่แหนสมมติแทนพระพุทธรูป จนกลายเป็นประเพณีสืบต่อกันมา (อุดม, 2545) และได้ถ่ายทอดมายังประเทศไทยโดยเฉพาะภาคใต้ได้รับประเพณีปฏิบัติกันอย่างกว้างขวาง (อุดม, 2545)

ประเพณีการชักแห่เรือพระของจังหวัดกระบี่ เป็นประเพณีที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีตซึ่งไม่มีหลักฐาน ยืนยันได้อย่างชัดเจนว่าเกิดขึ้นเมื่อใด เชื่อว่าเกิดขึ้น มายาวนานแล้ว เนื่องด้วยพื้นที่จังหวัดกระบี่ในอดีต เคยเป็นแขวงหนึ่งอยู่ในอำนาจปกครองและบังคับบัญชาของเมืองนครศรีธรรมราชเรียกว่า “แขวงเมือง ปกาไสย” จึงได้รับอิทธิพลทางด้านพุทธศาสนา มาจากนครศรีธรรมราชเป็นอย่างมาก ประกอบกับ พื้นที่จังหวัดกระบี่มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัด นครศรีธรรมราชและจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็น ที่ที่มีภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระแพร่หลาย มายาวนานแล้ว และตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นชุมชนหนึ่งที่ประชาชนยังมีความ ยึดมั่นในหลักของพุทธศาสนา ในอดีตมี เกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่เคารพนับถือของ ประชาชนในชุมชนได้นำการแห่เรือพระเข้ามา ในชุมชนและเล็งเห็นความสำคัญในการแห่เรือ พระบกโดยใช้กุศโลบายของศาสนาเข้ามาปรับ ประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตของคนในชุมชนที่ ก่อให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจของคน ในชุมชนในการที่ดำรงไว้ซึ่งศาสนาพุทธให้คงอยู่ ต่อไป จึงทำให้ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือ พระบกได้รับความนิยมนอกจากประชาชนในชุมชน ตำบลเขาใหญ่เป็นอย่างมากและมีชื่อเสียงในระดับ จังหวัดกระบี่และจังหวัดใกล้เคียงโดยถือเป็น งานประเพณีที่สำคัญของชุมชน มีการจัดงานอย่าง ยิ่งใหญ่มีการส่งเรือพระบกเข้าประกวดเป็นประจำ ทุกปี อีกทั้งประชาชนในชุมชนล้วนมีส่วนร่วม ในงานประเพณีชักแห่เรือพระบกทุกกระบวนการ จนเกิดเป็นกิจกรรมในชุมชนจนกระทั่งเรือ พระเสด็จสมบูรณซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของ ประชาชนในชุมชน ดังนั้นเพื่อมิให้ภูมิปัญญา พื้นบ้านที่ดั่งามสูญหายไปกับการจากไปของ บุคคลผู้มีความรู้เหล่านั้น อันจะเป็นผลให้แต่ละคน

หรือแต่ละชุมชนต้องสร้างความรู้ใหม่ขึ้นใช้เอง โดยไม่จำเป็นนั้น ชุมชนตำบลเขาใหญ่ควรจะมี การอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก ให้เยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดในภูมิปัญญาที่ดั่งาม ของชุมชนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาภูมิปัญญา พื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญา พื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

การกำหนดขอบเขตด้านพื้นที่ โดยเจาะจง เลือกพื้นที่หมู่ที่ 1-5 ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

1.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มผู้ให้ ข้อมูลหลัก

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่ อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำนวน 4,317 คน และกลุ่มเป้าหมาย

1.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยใช้ การสัมภาษณ์เชิงลึก รวม 25 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จากภายในหน่วยงาน รวม 3 คน ได้แก่ กลุ่ม ผู้บริหารท้องถิ่น และกลุ่มผู้บริหารที่เป็นข้าราชการ

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากภายนอกหน่วยงานรวม 22 คน ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มผู้นำศาสนา กลุ่มทำเรือพระ กลุ่มข้าราชการอื่นๆ และเอกชน และกลุ่มประชาชนทั่วไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) และเครื่องมือการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อทำการสัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยการสังเกตการณ์ในประเด็นที่กำหนด ณ ชุมชนตำบลเขาใหญ่

4. การตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ 1) ด้านข้อมูล 2) ด้านผู้วิจัย และ 3) ด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยจะนำผลการสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมมาเรียบเรียงแล้ววิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอแบบพรรณนาความ

ผลการวิจัย

1. ประวัติความเป็นมาภูมิปัญญาพื้นบ้าน การชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ สืบทอดมาจากประเทศอินเดียโดยเชื่อกันว่าเมื่อครั้งที่พระพุทธรูปเจ้าเสด็จไปจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์เพื่อโปรดพระพุทธมารดา เมื่อครบพรรษาจึงเสด็จกลับมายังโลกมนุษย์ พุทธศาสนิกชนไปรับเสด็จแล้วอัญเชิญพระพุทธรูปประทับบนบุษบกแล้วแห่แหน ต่อมาเมื่อมีพระพุทธรูปขึ้น พุทธศาสนิกชนจึงนำเอาพระพุทธรูปยกแห่แหน

สมมติแทนพระพุทธรูปและต่อมาประเพณีนี้ได้ถ่ายทอดมายังประเทศไทยโดยเฉพาะภาคใต้ โดยจะจัดขึ้นในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกๆ ปี พุทธศาสนิกชนได้อาราธนาพระพุทธรูปขึ้นประดิษฐานบนบุษบกที่วางอยู่เหนือเรือ รถม หรือ ล้อเลื่อนที่ชาวบ้านเรียกว่า “พนมพระ” บนเรือจะมีการประดับตกแต่งสวยงาม แล้วแห่แหนชักลากไปตามถนนหนทางหรือในลำน้ำ ในตำบลเขาใหญ่ มีประวัติความเป็นมาการชักแห่เรือพระไม่แน่ชัด คาดว่าเกิดขึ้นมาประมาณ 90 ปีแล้วโดยสันนิษฐานว่าจังหวัดกระบี่ในอดีตเคยเป็นแขวงหนึ่งของเมืองนครศรีธรรมราชเรียกว่า “แขวงเมืองปกาสัย” จึงได้รับอิทธิพลทางด้านพุทธศาสนาจากนครศรีธรรมราชเป็นอย่างมาก ประกอบกับมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดนครศรีธรรมราชและสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีภูมิปัญญาพื้นบ้าน การชักแห่เรือพระแพร่หลายมาช้านาน และประชาชนในตำบลเขาใหญ่ยังมีความยึดมั่นในหลักพุทธศาสนา โดยในอดีตมีเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่เคารพของประชาชนในชุมชนคือ พ่อท่านเถี่ยม ได้นำการชักแห่เรือพระเข้าในชุมชนประมาณปี พ.ศ. 2470 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการสร้างวัดไพโรสถ์ขึ้นมาเป็นครั้งแรก และท่านได้เล็งเห็นความสำคัญในการชักแห่เรือพระโดยใช้กุศโลบายของพุทธศาสนาเข้ามาปรับประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตของคนในชุมชนที่ก่อให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชนในการที่ดำรงไว้ซึ่งศาสนาพุทธให้คงอยู่ ประกอบกับพื้นที่ชุมชนตำบลเขาใหญ่เป็นลักษณะพื้นที่ราบเป็นส่วนใหญ่ การคมนาคมสัญจรใช้รถเป็นยานพาหนะ จึงใช้การชักลากพระทางบกคนในชุมชนจึงเรียกว่า “การชักแห่เรือพระบก” ดังคำกล่าวของสงบบ (2558) กล่าวว่า “ประชาชนตำบลเขาใหญ่นับถือ

ศาสนาพุทธทั้งนั้น และยึดมั่นในหลักศาสนามานาน สมัยก่อนพ่อท่านเถี่ยม เป็นพระที่คนเคารพได้นำ การชักแห่เรือพระเข้ามาในชุมชน ประมาณปี พ.ศ. 2470 ช่วงนั้นมีการสร้างวัดไพโรสถณ์ขึ้นมาเป็น ครั้งแรก ท่านเห็นว่าช่วยก่อให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชน จึงใช้เป็นกุศโลบาย ให้คนยึดมั่นในหลักศาสนาและรักษาพุทธศาสนา ให้คงอยู่กับชุมชน”

ในอดีตการทำเรือพระบวชของตำบลเขาใหญ่ จะทำด้วยไม้หลุมพองทั้งลำ ที่หัวเรือจะแกะเป็น รูปพญานาค 2 ตัว คือด้านซ้าย 1 ตัว และด้านขวา 1 ตัวซึ่งชาวบ้านจะช่วยกันแกะสลักหัวพญานาค และบริเวณตรงกลางลำตัวของพญานาคจะเป็น บุษบกซึ่งคนสมัยก่อนจะนิยมทำรูปทรงที่เรียกว่า “ยอดนม” รอบๆ บุษบกจะทำด้วยไม้ไผ่แล้วนำมา ขัดลายดอกเป็นลายสอง ส่วนที่ท้ายเรือจะเป็นหาง ของพญานาคทั้ง 2 ตัว และมีการนำแผ่นยางพารา ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจในหมู่บ้านมาติดที่ท้องของเรือ บริเวณลำตัวพญานาค เพื่อไม่ให้เรือเสียหายในขณะที่ ชักลากไปตามถนนดินแดงของหมู่บ้าน ส่วนตัวเรือ ไม่มีล้อ ไม่มีพวงมาลัย มีเชือกลากทุกด้านของเรือ ใช้หวายสะเดาซึ่งเป็นหวายที่หาง่าย มีความเหนียว และมีเส้นขนาดใหญ่ ใช้ช่างชักลากมาจากภูเขา มาทำเป็นเกลียวหลายๆ เส้นเพื่อทำเป็นเชือกลาก ต่อมาได้เปลี่ยนมาใช้เป็นหวายคลั่งแทน ในการ ชักลากจะใช้คนเป็นตัวบังคับทิศทางเรือพระ ส่วนพระที่อัญเชิญมาประดิษฐานบนเรือจะเป็น พระปางห้ามมาร เรียกว่า “พระลาก” ซึ่งเป็นพระ ที่เก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์ของวัดไพโรสถณ์ ตำบลเขา ใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ และชาวบ้านได้นำมาประดิษฐานที่วัดไพโรสถณ์จวบจนถึงปัจจุบัน ดังคำกล่าวของจิว (2558) กล่าวว่า “การทำเรือพระ ในอดีต ใช้ไม้หลุมพองทั้งลำ แกะเป็นรูปพญานาค

2 ตัว ตรงกลางลำตัวพญานาคจะเป็นบุษบกนิยม แกะเป็นรูปทรง “ยอดนม” ส่วนพระที่ใช้ชักลาก เป็นพระปางห้ามมาร เรียกว่า พระลาก ซึ่งเป็นพระ ที่เก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์ของวัดไพโรสถณ์”

หลังจากนั้นเมื่อชาวบ้านทำเรือพระแล้วเสร็จ จะมีการทำพิธีบวงสรวงเรือพระบวชโดยครุหม่อ ในพื้นที่ และในช่วงกลางคืนจะทำการสมโภชน์ เรือพระก่อนนำเรือออกไปชักแห่ในอดีตจะช่วยกัน ชักแห่เรือพระบวชจากวัด ไพโรสถณ์ไปตามหมู่บ้าน ต่างๆ ซึ่งชาวบ้านที่มาร่วมชักแห่เรือพระบวชจะมาจากทั้งในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง บางครั้งอาจ จะชักลากไปไกลถึงอำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา และจะหยุดพักในช่วงกลางคืน 1 คืน จึงจะนำเรือพระ กลับวัด ซึ่งชาวบ้านที่มาร่วมงานบางคนจะนำช่าง มาร่วมงานด้วย โดยชาวบ้านจะชักลากอยู่ข้างหน้า เรือพระส่วนช่างจะเดินตามหลังเรือพระ เมื่อชาวบ้าน ชักลากเรือพระไม่ไหวก็จะใช้ช่างชักลากเรือพระแทน แต่ปัจจุบันตำบลเขาใหญ่มีความเจริญมากขึ้น มีถนนลาดยางรูปแบบการชักแห่เรือพระบวชมี การเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น โดยมีการนำ ล้อพวงมาลัยและเครื่องดนตรีรถเก่ามาใส่เรือพระ เพื่อให้สะดวกในการเดินทางไกลและบังคับทิศทาง ให้สามารถขับเคลื่อนได้เอง เมื่อถึงจุดที่เป็นชุมชน ค่อยใช้เชือกชักลากแทน และจะชักลากไปยังพื้นที่ ระยะไกลมากขึ้น เช่น ไปเขตอำเภอเมืองกระบี่ และจังหวัดพังงา นอกจากนี้มีการนำเครื่องดนตรี ต่างๆ มาร่วมประกอบ เช่น เครื่องดนตรีของมโนราห์ กลองยาว กลองตะโพน ปี่ ฉิ่ง ทับ การขับเสภา ของคนเฒ่าคนแก่ การสืซอ รวมทั้งยังมีการนำ เครื่องดนตรีสมัยใหม่มาร่วมในการชักแห่เรือ พระบวชด้วย เพื่อสร้างความสนุกสนานให้กับ ประชาชนมากยิ่งขึ้น ปัจจุบันประเพณีการชักแห่ เรือพระบวชได้รับความนิยมนอกจากประชาชนในชุมชน

ตำบลเขาใหญ่เป็นอย่างมาก โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลเขาใหญ่ได้จัดงานสมโภชน์เรือพระบกออย่างยิ่งใหญ่เป็นเวลา 3 วัน 3 คืน ณ บริเวณวัดไพรสมณฑ์ ถือเป็นงานประเพณีที่สำคัญของชุมชน ซึ่งประชาชนในชุมชนล้วนมีส่วนร่วมในงานประเพณีชักแห่เรือพระบกทุกกระบวนการเริ่มตั้งแต่การประชุม วางแผน การแก้ไขปัญหา ระหว่างการทำเรือพระ มีการชักชวนผู้มีความรู้ทางศิลปะทั้งเด็ก เยาวชนและคนเฒ่าคนแก่มาร่วมงานเกิดเป็นกิจกรรมในชุมชนจนกระทั่งเรือพระเสร็จสมบูรณ์ และยังมีการพัฒนารูปแบบเรือพระบกทุกๆ ปี ระยะเวลาหลังๆ มีการนำศิลปวัฒนธรรมการตกแต่งเรือพระของจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดสุราษฎร์ธานีเข้ามาผสมผสาน มีการส่งเรือพระบกเข้าประกวดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกระบี่เป็นประจำทุกปีเคยได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับหนึ่ง และยังได้รับการคัดเลือกให้เป็นเรือที่อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ นำเรือไปร่วมงานเบิกฟ้าอันดามัน จังหวัดกระบี่ งานรักอ่าวลึก และร่วมแห่ในงานพุทธชยันตีของจังหวัดพังงา

ในงานยังมีการแข่งขันกีฬาหลายประเภททั้งกีฬาสากลและกีฬาพื้นบ้าน และมีการแสดงของหมู่บ้าน เช่น การประกวดธิดาเรือพระ การประกวดขบวนรถบุปผชาติของแต่ละหมู่บ้านและส่วนราชการต่างๆ ในงานหนุ่มสาวยังเข้าร่วมแต่งกายชุดไทยย้อนยุค นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของประชาชนและยังเป็นการสร้างรายได้และสร้างชื่อเสียงให้กับชุมชนตำบลเขาใหญ่และจังหวัดกระบี่ ดังคำกล่าวของมนตรี (2558) กล่าวว่า “สมัยก่อนคนมีเวลาว่างมาก จะนำอุปกรณ์ต่างๆ มาค้างคืนที่วัด ทำอาหารกินกันที่วัด ชาวบ้านทุกคนจะมาร่วมกันทำเรือพระจนเสร็จ แล้วลากไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ถ้าน้อยลากไม่ไหว ก็ใช้ช้างลากแทนในปัจจุบันคนก็ยังนิยมแห่เรือพระกัน ซึ่งทาง อบต. ได้จัดงานสมโภชน์เรือพระบกออย่างยิ่งใหญ่ 3 วัน 3 คืน ที่วัดไพรสมณฑ์ ทุกคนเข้ามาร่วมตั้งแต่การประชุม วางแผน การแก้ไขปัญหาการทำเรือพระแล้วยังชักชวนผู้มีความรู้ศิลปะทั้งเด็ก เยาวชนและคนเฒ่าคนแก่มาร่วมงานเกิดเป็นกิจกรรมในชุมชนจนเรือพระเสร็จสมบูรณ์”

ภาพที่ 1 การพัฒนารูปแบบเรือพระบกในแต่ละปี

ภาพที่ 2 ได้รับการคัดเลือกให้ไปร่วมงานพุทธชยันตี จังหวัดพังงา

ภาพที่ 3 ประชาชนร่วมชกลากเรือพระบก

2. แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้าน การชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่พบว่า

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนด นโยบายในการอนุรักษ์ให้ชัดเจนต่อเนื่อง โดยการ จัดตั้งงบประมาณสนับสนุนการรวบรวมองค์ความรู้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่ เรือพระบก การผลิตสื่อ ตำรา เอกสารการสอน เกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก ดังคำกล่าวของอมรศักดิ์ (2558) กล่าวว่า “หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. วัฒนธรรมจังหวัด ควรมี นโยบายในการอนุรักษ์ให้ชัดเจนและต่อเนื่อง เช่น อุดหนุนงบประมาณ รวบรวมองค์ความรู้ไว้ ให้เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น อาจจะมีการเรียน การสอนใน โรงเรียนเป็นหลักสูตรท้องถิ่นให้กับ นักเรียน”

2.2 ควรมีการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน การชักแห่เรือพระบก ผ่านระบบและนอกระบบ โรงเรียนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยการจัดทำ เป็นหลักสูตรท้องถิ่นจัดการเรียนการสอนเพื่อ ให้เยาวชนได้สืบทอดต่อไป เช่น มีรายวิชาเกี่ยวกับ ศิลปะบนเรือพระและประเพณีการชักแห่เรือพระบก

การนำนักเรียน นักศึกษาร่วมชมงานศิลปะและ ฝีมือเชิงช่าง หรือช่วงเย็นอาจให้เด็กมาทำเรือพระ เพื่อสร้างความผูกพันและวางแผนผลงานของตน ดึงดูดเยาวชนให้หันมาสนใจประเพณีการชักแห่ เรือพระบก

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มี ระบบเครือข่ายสารสนเทศภูมิปัญญาพื้นบ้าน การชักแห่เรือพระบก เพื่อเป็นศูนย์กลางใน การประชาสัมพันธ์ผลงานให้ประชาชนเข้าใจและ ควรมีการเผยแพร่กิจกรรมผ่านสื่อและวิธีการต่างๆ ที่หลากหลายเพื่อให้ประชาชนและผู้สนใจทั้งใน ประเทศและต่างประเทศได้รู้จักและเข้าถึงข้อมูล ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกของตำบล เขาใหญ่ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต การทำป้ายประชาสัมพันธ์ในชุมชน แผ่นพับ เป็นต้น ดังคำกล่าวของสุเทพ (2558) กล่าวว่า “ควรมีการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่กว้างขวาง เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์เพื่อ ให้ประชาชนเข้าใจและผู้สนใจได้รับรู้ภูมิปัญญา ของเขาใหญ่ที่เด่นดัง รวมทั้งควรมีการสืบทอดไว้ ให้คนรุ่นหลังรับรู้”

2.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มี การประกาศยกย่องเกียรติคุณแก่ผู้ที่มีผลงาน การอนุรักษ์เกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่ เรือพระบกเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ

2.5 ประชาชนในชุมชนและปราชญ์ชาวบ้าน ควรมีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาพื้นบ้าน การชักแห่เรือพระบกให้คนรุ่นหลังได้รับรู้ใน ทุกกระบวนการ เช่น ประวัติความเป็นมา ความเชื่อ ขั้นตอนการทำเรือพระตามแบบของหมู่บ้าน สภาพการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งคุณค่าและ คุณประโยชน์ที่ทำให้ชุมชนภาคภูมิใจอีกทั้ง ควรส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้าน ได้นำความรู้ออกมา

ถ่ายทอดให้กับเยาวชน โดยการเป็นวิทยากร ครูฝึกอบรมหรือผู้สอนภูมิปัญญาให้กับสถาบัน การศึกษา

2.6 ควรจัดเวทีภูมิปัญญาพื้นบ้านประจำท้องถิ่น เพื่อสร้างโอกาสของประชาชนในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก และสร้างโอกาสในการเข้าถึงวัฒนธรรมที่หลากหลายและควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งวัฒนธรรมชุมชน

2.7 ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีการรวมกลุ่ม และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกเพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากตำบลเขาใหญ่มีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากมาย หากนำภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกมาบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของปฏิทินการท่องเที่ยวประจำปี เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในเทศกาล โดยจัดให้มีไกด์เยาวชนในท้องถิ่นเป็นผู้นำเที่ยว รวมทั้งมีการจัดจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกเกี่ยวกับการชักแห่เรือพระบกให้นักท่องเที่ยว จะเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่งให้กับชุมชน ดังคำกล่าวของอรมณ (2558) กล่าวว่า “ชุมชนเรามีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากมาย เราควรนำการแห่เรือพระบกมาบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของปฏิทินการท่องเที่ยวประจำปีเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวในงาน แล้วเราก็จัดจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกเกี่ยวกับเรือพระบกให้นักท่องเที่ยว ก็จะเป็นการสร้างรายได้อีกทางหนึ่งให้กับชุมชนและยังเป็นการเผยแพร่ให้ทุกคนรู้จักด้วย”

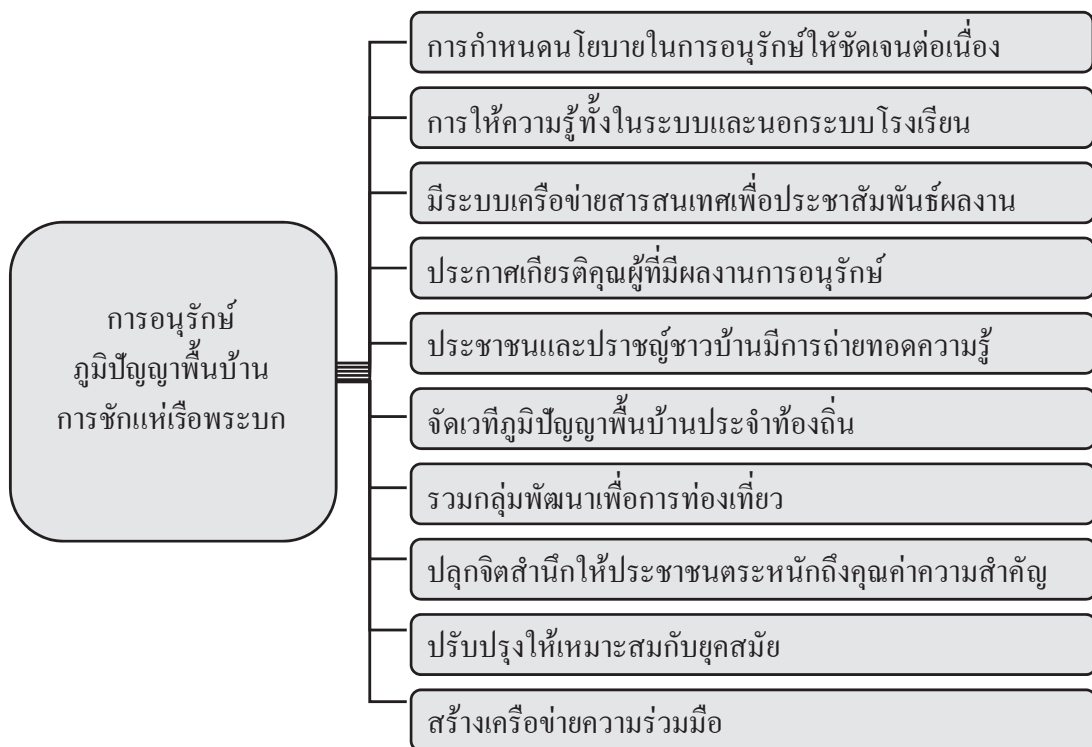
2.8 ควรประชาสัมพันธ์และปลุกจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกให้เป็นเอกลักษณ์ของตำบลเขาใหญ่อย่างต่อเนื่อง โดยการชักชวนให้เยาวชนตลอดจนประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมของประเพณี เช่น การให้นักเรียนหรือโรงเรียนร่วมแห่ขบวน ชักชวนให้กลุ่มเยาวชน กลุ่มแม่บ้าน เข้าร่วมชักแห่เรือพระบกประจำปี การร่วมแต่งกายย้อนยุค และส่งเสริมประชาชนทุกเพศทุกวัย เข้าร่วมแสดงกิจกรรมทางด้านดนตรีประกอบในขบวนชักแห่เรือพระบก รวมทั้งส่งเสริมให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการทำเรือพระบกและกระดุนจิตสำนึกให้คนในชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของเรือพระบกของวัดในชุมชนตนเอง ให้ความสำคัญกับคุณค่าของประเพณี ความสามัคคีและการใช้ภูมิปัญญาของคนในชุมชนมากกว่าผลการประกวดเรือพระและความสนุกสนาน ดังคำกล่าวของสม โขท (2558) กล่าวว่า “ควรมีการจัดกิจกรรมที่ปลุกจิตสำนึกให้กับประชาชนได้เห็นคุณค่าการชักแห่เรือพระ เช่น ให้นักเรียนเข้าร่วมขบวนแห่ หรือเชิญชวนชาวบ้านทุกเพศทุกวัยมาแต่งกายย้อนยุค เล่นดนตรี ตีกลองยาว ลีลาบก็ได้ เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในประเพณีเล็กๆ เห็นทุกปี ก็ซึมซับไปเอง”

2.9 การพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และปรับปรุงประเพณีชักแห่เรือพระบกให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำรงชีวิต โดยการส่งเสริมให้วัดต่างๆ ในตำบลเขาใหญ่ได้มีการพัฒนารูปแบบเรือพระบกให้มีเอกลักษณ์เฉพาะและสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม

2.10 ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกกับชุมชนอื่นๆ หรือจังหวัดใกล้เคียง เพื่อจะได้ร่วมกันหาแนวทางในการอนุรักษ์ สืบสาน และพัฒนาภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก

รวมทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนในด้านอื่นๆ ต่อไป

จากแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ประวัติความเป็นมาภูมิปัญญาพื้นบ้าน การชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ สืบทอดมาจากประเทศอินเดีย เชื่อว่าเป็นการรับเสด็จพระพุทธองค์ที่เสด็จกลับจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อครั้งเสด็จไปแสดงพระอภิธรรมโปรดพุทธมารดาตามพุทธตำนาน ซึ่งในตำบลเขาใหญ่มีประวัติความเป็นมาการชักแห่เรือพระไม่แน่ชัด คาดว่าเกิดขึ้นมาประมาณ 90 ปีแล้ว โดยสันนิษฐานว่าได้รับอิทธิพลทางด้านพุทธศาสนาจากนครศรีธรรมราช โดยมีเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงคือ พ่อท่านเถิ้ม ได้นำการชักแห่เรือพระเข้ามาในชุมชน ประมาณปี พ.ศ. 2470 และพื้นที่ชุมชนตำบลเขาใหญ่เป็นลักษณะพื้นที่ราบ จึงใช้การชักลากพระทางบกคนในชุมชนจึงเรียกว่า “การชักแห่เรือพระบก” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระไชยยา (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีการแห่เรือบกจังหวัดเพชรบุรีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่พบว่าการเล่นแห่เรือบกเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือเมื่อแม่น้ำเพชรบุรีแห้งขอดอันมีสาเหตุมาจากการสร้างเขื่อนปิดกั้นแม่น้ำเพชรบุรี การเล่นแห่เรือน้ำที่เคยเป็นที่นิยมเล่นของชาวเพชรบุรีมาแต่เดิมไม่สามารถเล่นได้จึงได้มีผู้พัฒนารูปแบบการเล่นให้มาเล่นบนบกได้แล้วเรียกกันว่าแห่เรือบก ซึ่งมีรูปแบบการเล่นคล้ายกับการแห่เรือน้ำ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันเพชร (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีพื้นบ้าน:กรณีศึกษาประเพณีรำเหย่ขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนตาเพชร อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ที่พบว่า ประวัติความเป็นมาของเพลงรำเหย่ไม่สามารถระบุได้แน่นอนว่ามีมาแต่สมัยใด

ซึ่งมักจะใช้ร้องกันในวันตรุษ สงกรานต์ งานบวช งานแต่งงาน เนื่องจากเพลงเหย่เป็นเพลงที่ร้องกันเพื่อความสนุกสนาน เป็นเพลงที่ใช้ร้องเกี่ยวพาราสีกันของหนุ่มสาว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอ่อนดา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงการทำเรือพระบกในอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่พบว่าอำเภอกาญจนดิษฐ์มีการสืบทอดประเพณีชักพระมานานนับร้อยปี เริ่มจากประเพณีชักพระทางน้ำในชุมชนบ้านสะท้อน ตำบลท่าทอง มีการทำเรือพระน้ำแห่พระพุทธรูปไปตามลำคลองเพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมทำบุญ นับว่าเป็นการรับเสด็จพระพุทธองค์ที่เสด็จกลับจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อครั้งเสด็จไปแสดงพระอภิธรรมโปรดพุทธมารดาตามพุทธตำนาน ต่อมาจึงมีการทำเรือพระบกขึ้นในพื้นที่อื่นๆ ของอำเภอ ซึ่งสันนิษฐานว่าเกิดขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 6 และยังคงสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้

2. แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้าน การชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายในการอนุรักษ์ให้ชัดเจนต่อเนื่อง มีการให้ความรู้ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน มีระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่อประชาสัมพันธ์ผลงาน ประกาศเกียรติคุณผู้ที่มีผลงานการอนุรักษ์ประชาชนในชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านควรมีการถ่ายทอดความรู้ให้กับคนรุ่นหลัง จัดเวทีภูมิปัญญาพื้นบ้านประจำท้องถิ่น รวมกลุ่มพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว ปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญ ปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบรรเจิด (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่องเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ทางวัฒนธรรมพื้นบ้านชาวไทยเบิ่งในชุมชนนาตะกรุด อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ที่พบว่าควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมกระตุ้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมของชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของพระไชยยา (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องการอนุรักษ์และสืบสานประเพณีการแห่เรือบกจังหวัดเพชรบุรีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่พบว่ารูปแบบการอนุรักษ์มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ (1) อนุรักษ์ของเดิมไว้เป็นแม่บทโดยการอนุรักษ์รูปแบบ คือ อนุรักษ์เรือ เครื่องแต่งกาย และเพลงในรูปแบบเดิม และการอนุรักษ์เนื้อหาโดยการศึกษาและเก็บเรื่องราวที่เกี่ยวกับการแห่เรือบกไว้ให้เป็นระบบ (2) ปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เหมาะสมกับยุคสมัยแต่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นไว้ และ (3) สร้างมูลค่าเพิ่มให้การแห่เรือบกโดยนำเสนอในรูปแบบของความบันเทิง นำเสนอในรูปแบบของการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวสนใจและจะช่วยให้อนุรักษ์ประเพณีพื้นบ้านนี้ต่อไปได้ นอกจากนี้ยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของประจักษ์ (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่องการอนุรักษ์และพัฒนาูปแบบการแสดงหุ่นกระบอกพื้นบ้านภาคกลางที่พบว่าการอนุรักษ์การแสดงหุ่นกระบอกควรบรรจุไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยหรือจัดทำเป็นเทปบันทึกภาพการแสดงหุ่นกระบอกมอบให้สถาบันการศึกษาเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน และมอบให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทั่วประเทศเพื่อเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าการแสดงหุ่นกระบอกจัดนิทรรศการ จัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับการแสดงหุ่นกระบอกเป็นภาษาไทยและภาษาต่างประเทศเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ศึกษาไปทั่วโลก และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของอ่อนดา (2557)

ได้ทำการวิจัยเรื่องพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงการทำเรือพระบกในอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่พบว่าควรมีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาเชิงช่างทำเรือพระบกควบคู่กันไปเพื่อให้คนในชุมชนได้ตระหนักถึงรูปแบบและคุณค่าของเรือพระบกและภูมิปัญญาเชิงช่างที่ปรากฏในการทำเรือพระบกอย่างแท้จริง เพื่อเป็นแนวทางการอนุรักษ์ที่ยั่งยืนยังความภาคภูมิใจให้กับคนในท้องถิ่นสืบไป

สรุป

ประวัติความเป็นมาภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ สืบทอดมาจากประเทศอินเดีย เชื่อว่าเป็นการรับเสด็จพระพุทธองค์ที่เสด็จกลับจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อครั้งเสด็จไปแสดงพระอภิธรรมโปรดพุทธมารดาตามพุทธตำนาน ซึ่งในตำบลเขาใหญ่มีประวัติความเป็นมาการชักแห่เรือพระไม่แน่ชัด คาดว่าเกิดขึ้นมาประมาณ 90 ปีแล้วโดยมีเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงได้นำการชักแห่เรือพระเข้ามาในชุมชนและเล็งเห็นความสำคัญในการชักแห่เรือพระ โดยใช้กุศโลบายของพุทธศาสนาเข้ามาปรับประยุกต์ใช้กับการดำรงชีวิตของคนในชุมชนที่ก่อให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชนในการที่ดำรงไว้ซึ่งศาสนาพุทธให้คงอยู่ส่วนแนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกของตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายในการอนุรักษ์ให้ชัดเจนต่อเนื่องทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นการ และต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย รวมทั้งคนในชุมชนต้องตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญของภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบก ภูมิปัญญาพื้นบ้านการชักแห่เรือพระบกจึงจะดำรงคงอยู่ควบคู่กับชุมชนสืบไป

เอกสารอ้างอิง

จันเพชร สืบนาถ. 2554. แนวทางการอนุรักษ์
ประเพณีพื้นบ้าน: กรณีศึกษาประเพณีรำเหย่
ขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนตาเพชร
อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี. การศึกษา
อิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.

จิว หมุกแก้ว. 2558. ชาวบ้าน หมู่ที่ 5 ตำบลเขาใหญ่
อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. สัมภาษณ์,
22 พฤศจิกายน 2558.

ไชยยา พินบรรเลง. 2552. การอนุรักษ์และสืบสาน
ประเพณีการแห่เรือบั้งจังหวัดเพชรบุรีเพื่อ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
วัฒนธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
บรรเจิด ตะกรุดเดิม. 2550. เจตคติต่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรมพื้นบ้านชาวไทยเบิ้ง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา, มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

ประจักษ์ ไม้เจริญ. 2552. การอนุรักษ์และพัฒนา
รูปแบบการแสดงหุ่นกระบอกพื้นบ้าน
ภาคกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา
ดุขฎิบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์,
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มนตรี ขาวสะอาด. 2558. ชาวบ้าน หมู่ที่ 4 ตำบล
เขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. สัมภาษณ์,
22 พฤศจิกายน 2558.

สงบ สำแดงพันธ์. 2558. ชาวบ้าน หมู่ที่ 1 ตำบล
เขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. สัมภาษณ์,
20 พฤศจิกายน 2558.

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. 2542. ลากพระ, น. 6794 –
6804. ใน มุลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย,
ผู้รวบรวม. สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้
พ.ศ. 2542 เล่ม 14. สยามเพรสแมนเนจเม้น,
กรุงเทพฯ.

สุเทพ คงขำ. 2558. นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบล
เขาใหญ่อำเภออ่าวลึกจังหวัดกระบี่. สัมภาษณ์,
22 พฤศจิกายน 2558.

สมโชค คำมี. 2558. ชาวบ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลเขาใหญ่
อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. สัมภาษณ์,
22 พฤศจิกายน 2558.

อมรศักดิ์ กำจรจักร์. 2558. พระภิกษุ เจ้าอาวาส
วัดไพโรสณฑ์ ตำบลเขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก
จังหวัดกระบี่. สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน
2558.

อารมณ ชูจันทร์. 2558. ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 5 ตำบล
เขาใหญ่ อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่. สัมภาษณ์,
22 พฤศจิกายน 2558.

อุดม เขยถ่วงศ์. 2545. ประเพณีพิธีกรรมท้องถิ่นไทย.
สุขภาพใจ, กรุงเทพฯ.

อ่อนตา ยวนเกิด. 2557. พัฒนาการและการ
เปลี่ยนแปลงการทำเรือพระบั้งในอำเภอ
กาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการทรัพยากรวัฒนธรรม, มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.